

# TALENT BOOST

A photograph of a group of people, primarily women, singing on a stage. In the foreground, a woman with short grey hair and glasses is singing into a microphone, her eyes closed and hand over her heart. Behind her, several other women are also singing, some with their eyes closed and hands over their hearts. The background is a solid blue color.

## IMPACTMETING & EVALUATIE

SEPTEMBER 2024 - JUNI 2025

**PLEIN**C  
COACHT CULTUUR

# INHOUD

|                                                                                                          |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>INLEIDING</b>                                                                                         | 3  |
| Plein C                                                                                                  | 3  |
| Talent Boost                                                                                             | 3  |
| Voorwoord                                                                                                | 5  |
| <b>PROCESAANPAK</b>                                                                                      | 6  |
| Stap 1: Impact bepalen                                                                                   | 6  |
| Stap 2: Impactgraphic                                                                                    | 6  |
| Stap 3: Ontwikkelen meetplan                                                                             | 8  |
| Stap 4: Meten en uitwerking                                                                              | 8  |
| <b>WAARDES, VALIDATIE, BETROUWBAARHEID, CONCLUSIE</b>                                                    | 9  |
| Significantie                                                                                            | 9  |
| Validatie                                                                                                | 9  |
| Betrouwbaarheid                                                                                          | 10 |
| Conclusie                                                                                                | 10 |
| <b>OVERALL CONCLUSIES</b>                                                                                | 11 |
| Zijn de effecten behaald?                                                                                | 11 |
| Zijn de hogere effecten behaald?                                                                         | 11 |
| <b>CONCLUSIES PER EFFECT EN HOGER EFFECT</b>                                                             | 13 |
| Effect 1: Netwerkvorming                                                                                 | 13 |
| Effect 2: Kennisuitwisseling                                                                             | 13 |
| Effect 3: Versterking cultuurverbinders                                                                  | 15 |
| Effect 4: Artistieke ontwikkeling                                                                        | 16 |
| Effect 5: Samenwerking                                                                                   | 17 |
| Effect 6: Maatschappelijk bewustzijn                                                                     | 18 |
| Hoger effect 1: Waardering amateurkunst                                                                  | 20 |
| Hoger effect 2: Positieve projectervaring                                                                | 20 |
| Hoger effect 3: Regierol cultuurverbinders                                                               | 21 |
| Hoger effect 4: Publieksverbreding                                                                       | 22 |
| Hoger effect 5: Toekomstgerichte samenwerking                                                            | 23 |
| Hoger effect 6: Maatschappelijke positionering                                                           | 24 |
| <b>EINDCONCLUSIE</b>                                                                                     | 25 |
| Impact: De vitaliteit en toekomstbestendigheid van de amateurkunst in de betrokken regio's is toegenomen | 25 |
| Impactclaim: De amateurkunst draagt bij aan de leefbaarheid in de gemeente en provincie.                 | 25 |
| <b>EVALUATIE</b>                                                                                         | 26 |
| Tips                                                                                                     | 26 |
| Tops                                                                                                     | 27 |

# INLEIDING

## Plein C

Plein C is hét netwerk- en expertisecentrum voor cultuureducatie en cultuurparticipatie in Noord-Holland. We zetten ons dagelijks in om kunst en cultuur toegankelijk te maken voor iedereen (ongeacht leeftijd, achtergrond of woonplaats). Dat doen we door het veld te ondersteunen met inspirerende trainingen, praktische hulpmiddelen en inhoudelijke begeleiding op het gebied van onder andere fondsenwerving, ledenwerving en visieontwikkeling.

In de afgelopen jaren bouwden we samen met culturele partners, beleidsmakers en vrijwilligers aan een sterk netwerk in de amateurkunst. Dankzij de regeling Revitalisering van de Amateurkunst konden we in 2023 waardevolle stappen zetten:

- We organiseerden netwerkbijeenkomsten met amateurkunstgroepen en eerste- en tweedelijnsondersteuners;
- We boden trainingen aan over het werven van leden en het versterken van financiële basis;
- We verhoogden de zichtbaarheid van amateurkunst, onder andere met het Cultuurmakersfestival en de Culturele Kinderroute;
- En met de campagne *Ontdek de kunstenaar in jezelf* inspireerden we nieuwe deelnemers om de stap naar cultuurbeoefening te zetten.

Met deze ervaringen als fundament, ontwikkelden we in 2024 twee gerichte pilots die voortbouwen op de doelen van het Nationaal Akkoord Amateurkunst. In het vervolg van deze rapportage gaan we nader in op één van deze pilots: *Talent Boost*, een vernieuwend traject dat inzet op cultuurparticipatie, talentontwikkeling en samenwerking.

## Talent Boost

In ons projectplan “*Stevige basis, sterke verbinding: Plein C-pilots Nationaal Akkoord Amateurkunst*” beschreven we hoe de pilot *Talent Boost* voortkwam uit de behoefte om de amateurkunstsector sterker te verbinden met andere domeinen, zoals onderwijs, welzijn en buurtinitiatieven. In wijken waar kunst en cultuur voor jongeren niet vanzelfsprekend waren, zagen we zowel kansen als opgaven. Veel amateurkunstgroepen zochten naar manieren om relevant te blijven voor een nieuwe generatie deelnemers, maar hadden moeite om aansluiting te vinden bij bredere maatschappelijke vraagstukken als kansengelijkheid, sociale cohesie en talentontwikkeling.

Met *Talent Boost* nam Plein C het initiatief om juist op die plekken nieuwe verbindingen tot stand te brengen. We richtten ons op het helpen van amateurkunstgroepen om toekomstbestendiger te worden. Dat deden we door nieuwe samenwerkingen tussen amateurkunstgroepen, culturele- en welzijnsorganisaties, scholen en professionele makers te initiëren. En door jongeren actief te betrekken bij laagdrempelige, multidisciplinaire producties. We werkten aan zichtbaarheid, betrokkenheid en vernieuwing binnen de amateurkunst. Tegelijkertijd onderzochten we hoe amateurkunstgroepen beter konden aansluiten bij de leefwereld van jongeren, en hoe zij makkelijker verbinding konden maken met informele netwerken in de wijk.

Literatuuronderzoek heeft bijgedragen bij het bepalen van de impact binnen *Talent Boost*. Drie publicaties vormden hierbij een belangrijke inhoudelijke onderlegger.

1. De [Actieagenda Amateurkunstondersteuning](#) (LKCA, 2023) schetst een landelijke koers voor de ontwikkeling van de amateurkunstsector. Hierin wordt onderstreept hoe cruciaal het is om de amateurkunst steviger te positioneren in het sociale domein, om

samenwerking te bevorderen tussen instellingen en informele groepen, en om zichtbaarheid, diversiteit en vernieuwing te stimuleren. Deze agenda legitimeert de keuze voor effecten als netwerkvorming, publieksverbreding en maatschappelijke positionering.

2. Het rapport [Verbeteren ondersteuningsstructuur amateurkunst](#) (BMC/LKCA, 2021) brengt structurele knelpunten in kaart, zoals de versnippering van het veld, het gebrek aan kennisdeling en het ontbreken van geborgde functies als cultuurverbinders. Dit rapport onderstreept het belang van effecten zoals kennisuitwisseling, samenwerking en het versterken van de regierol van cultuurverbinders.
3. De [Verenigingsmonitor Noord-Holland](#) (LKCA/Plein C, 2024) biedt tot slot een regionaal, actueel en praktijkgericht perspectief. Hieruit blijkt dat veel verenigingen behoefte hebben aan ondersteuning op het gebied van werving van nieuwe leden, zichtbaarheid en samenwerking met andere organisaties. Ook wordt de kloof zichtbaar tussen bestaande werkwijzen en de veranderende maatschappelijke context. Deze bevindingen onderbouwen de noodzaak van artistieke ontwikkeling, toekomstgerichte samenwerking en maatschappelijke bewustwording binnen *Talent Boost*.

Deze drie bronnen vormen gezamenlijk de basis waarop de twaalf effecten binnen *Talent Boost* zijn geformuleerd en gefundeerd: zes op operationeel niveau en zes als beoogd hoger effect.

Pilot *Talent Boost* is uitgevoerd in twee Noord-Hollandse regio's:

- In Zaanstad werd in samenwerking met Fluxus en een team van professionele makers uit o.a. de urban scene toegewerkt naar '*Zaanse Mix*', een multidisciplinaire voorstelling van Zaanse kunstenaars op 11 april 2025 in het Zaantheater.
- In Den Helder werd in samenwerking met een team van lokale professionele kunstenaars, stichting Triade (Centrum voor Kunst, Cultuur en educatie) en Citymarketing Den Helder toegewerkt naar '*Een kOFFER voor Vrijheid*', een unieke theatervoorstelling in het kader van 80 jaar vrijheid. Op 8 mei 2025 vond deze voorstelling plaats boven op de stelling van Fort Dirksz Admiraal.

Vanaf september 2024 is er in deze twee regio's gewerkt aan een kick-off om amateurkunstgroepen te betrekken bij het project en hun input op te halen. Ook is er een team van lokaal verankerde kunstenaars opgezet. Jongeren die wilden meewerken aan de voorstelling zijn actief betrokken, en er is een talentontwikkelingsprogramma opgezet in samenwerking met jongeren. In beide regio's is samengewerkt met dansscholen: jongeren met ambitie om door te groeien kregen gerichte coaching van dansdocenten of coachten zelf enkele amateurkunstdansers. Daarnaast is er een samenwerking met scholen tot stand gekomen, waarbij leerlingen meededen aan dans of rap. Met de cultuurverbinders is gewerkt aan het ontwikkelen van een methodiek om samen met de amateurkunstgroepen een vernieuwingsproces aan te gaan. Tot slot is er ingezet op zichtbaarheid, door grote of bijzondere locaties te kiezen en diverse amateurkunstgroepen (zowel formeel als informeel) zichzelf te laten presenteren in een markt en/of workshopronde.

Specifiek in Den Helder is er daarnaast gekozen voor een maatschappelijk thema, namelijk '80 jaar bevrijding Den Helder'. Door dit thema te kiezen, steeg de betrokkenheid bij de deelnemers en publiek. In Zaanstad lag de focus op de samenwerking in stijlen, namelijk *The Culture* makers en de meer traditioneel ingestoken amateurkunstgroepen, zoals een bigband, percussiegroep en een koor. In beide regio's viel op dat het inzetten van een bigband als ruggengraad voor de muzikale voorstelling, goed werkt. De kwaliteit van de bigbands werkte goed om stabiliteit in de voorstelling te brengen.

Qua locatie was er in Den Helder gekozen voor een erfgoedlocatie buiten, een bunker. In Zaanstad is de voorstelling twee keer gegeven, één keer in een groot theater en één keer voor

een VO-school in een creatieve broedplaats met podium en workshopruimtes. Hier gaven de amateurkunstgroepen voorafgaand en na afloop van de voorstelling workshops aan de jongeren.

**Voorwoord: Amateurkunst is van grote waarde voor mensen én hun omgeving.**

Dit impactonderzoek laat zien hoe pilot *Talent Boost* bijdraagt aan artistieke groei, nieuwe verbindingen en meer bewustzijn van de rol die amateurkunst kan spelen in de samenleving. Deelnemers ontdekten hun eigen kracht, leerden van elkaar en gingen samenwerkingen aan die verder reiken dan het project zelf.

Ook cultuurverbinders groeiden in hun rol en slaagden erin bruggen te slaan tussen formele en informele spelers. *Talent Boost* gaf letterlijk een boost aan de zichtbaarheid, het zelfvertrouwen en de maatschappelijke positionering van amateurkunstgroepen.

Dit rapport brengt in kaart wat *Talent Boost* heeft opgeleverd voor de vitaliteit van de sector én de leefbaarheid van de regio. Je vindt hierin de belangrijkste inzichten, conclusies en aanbevelingen voor de toekomst.

**“Prachtig project met mooie mensen en groepen. Het is gelukt om verschillende stijlen en groepen bij elkaar te brengen die elkaar anders niet snel zouden ontmoeten. Dat zou meer moeten. Het proces was ook heel belangrijk en leerzaam. De voorstelling was regelmatig ontroerend en dat is wat je met muziek wilt bereiken.”** Deelnemer

## PROCESAANPAK

In september 2024 is een start gemaakt met *Talent Boost*. We startten met het ontwikkelen van een impactgraphic volgens de Theory of Change, waarin de input, output, effecten, hogere effecten en de impact visueel worden weergegeven. We willen hiermee laten zien welke impact we wilden bereiken en op welke manier. We planden diverse meet- en onderzoeksmomenten in om aan te tonen dat en waarom dit is bereikt. Met als uiteindelijk doel de impact (meer) te managen en met name te vergroten. En daarmee de beoogde doelstellingen te behalen.

### Stap 1: Impact bepalen

Bij de start van het project bepaalde het kernteam de gewenste impact en aanpak, afgestemd op alle betrokkenen binnen de pilot *Talent Boost*. In focusgebieden Zaanstad en Den Helder betreffen dit amateurkunstgroepen (met leden van alle leeftijden), professionele kunstenaars en cultuurverbinders. Voorheen konden grootschalige initiatieven als deze geen doorgang vinden door (voornamelijk) middelen en soms draagvlak. Deze regeling bood de mogelijkheid om veel amateurkunstgroepen te betrekken, met elkaar in verbinding te brengen en de ondersteuningsstructuur te versterken.

### Stap 2: Impactgraphic

Het eindproduct van deze stap was een schematische weergave (impactgraphic) van de impactstrategie. De input (alle activiteiten die plaatsvinden en middelen die nodig zijn binnen de pilot *Talent Boost*, zoals de bijeenkomsten, workshops, voorstelling maken, ontwikkelen van een eigen product, uren en inzet van diverse betrokkenen, locaties, etc.) is t.b.v. het behouden van overzicht niet vormgegeven. Wat wel is opgenomen:

- Output: de directe resultaten van de activiteiten. Zoals ‘Amateurkunst neemt deel aan netwerkbijeenkomsten’ en ‘amateurkunstenaars maken een voorstelling’. Deze zijn voor het overzicht samengevat in kernwoorden.
- Effecten: welke verandering is zichtbaar bij wie. Zoals ‘Amateurkunst doet kennis op t.b.v. nieuw artistiek repertoire, methodiek, zichtbaarheid en toegankelijkheid.’
- Hogere effecten: dit zijn effecten die niet direct door onze activiteiten komen maar waar we wel indirect aan hebben bijgedragen, zoals ‘Cultuurverbinders voelen zich beter in staat passende interventies te initiëren’.

Bij het maken van de impactgraphic is er verschil gemaakt tussen de output en effecten binnen de samenwerking (tussen de amateurkunst en de andere betrokkenen) én de interne organisatie (van de amateurkunst). Uiteindelijk leidt dit alles tot een beoogde impact: **‘De vitaliteit en toekomstbestendigheid van de Amateurkunst in de betrokken regio’s is toegenomen’** en een impactclaim **‘De amateurkunst draagt bij aan de leefbaarheid in de gemeente en provincie’**. Op deze manier hebben we een goed gespecificeerde en plausibele verandertheorie (strategie) geformuleerd, die beschrijft via welke stappen de beoogde impact tot de beoogde doelen leidt.

**“Niet praten, maar doen. Dat is de kracht.”** Cultuurverbinder

*Afbeelding 1: Impactgraphic (z.o.z.)*

# IMPACTGRAPHIC TALENT BOOST 2025

IMPACTCLAIM

IMPACT

HOGERE  
EFFECTEN

EFFECTEN

OUTPUT

De Amateurkunst draagt bij aan de leefbaarheid in de gemeente en provincie

**Leefbaarheid** = sociale cohesie, kansengelijkheid en mentaal welzijn

De vitaliteit en toekomstbestendigheid van de Amateurkunst in de betrokken regio's is toegenomen

**Vitaal** = voldoende vrijwilligers + deelnemers én financieel gezond

**Toekomstbestendigheid** = weet flexibel mee te bewegen en aan te sluiten bij de behoeftes van de deelnemers en/of omgeving

## Samenwerking

Organisaties \* zien de waarde van en de samenwerking met de Amateurkunst in

Er is positieve ervaring opgedaan met projectmatige samenwerking

Cultuurverbinders zijn / voelen zich beter in staat passende interventies te initiëren

De Amateurkunst en organisaties\* kunnen elkaar vinden

De Amateurkunst en organisaties\* leren van elkaar

Cultuurverbinders doen kennis en ervaring op van interventies

Netwerkbijeenkomsten

Voorstelling maken

Provinciale Expertmeeting

## Interne organisatie

AK zet in op nieuwe deelnemers door (artistieke) inhoud, methodiek of communicatie aan te passen

De Amateurkunst zet in op toekomstbestendigheid door nieuwe samenwerkingen op te zoeken

De Amateurkunst krijgt én pakt haar rol in de samenleving.

AK doet kennis op t.b.v. nieuw artistiek repertoire, methodiek, zichtbaarheid en toegankelijkheid

Binnen AK ontstaan nieuwe samenwerkingen (informeel en traditioneel)

AK heeft positieve ervaring opgedaan met de waarde van hun rol in de samenleving.

Workshops van AK

Coaching on the job

Uitwisselings-sessies (tussen disciplines)

Voorstelling maken

**Organisaties** = samenwerkingspartners uit het sociaal domein, culturele- en onderwijsveld (én cultuurverbinders)

**Cultuurverbinders** = Individuen met een gemeentelijke opdracht voor de ondersteuning van cultuureducatie en/of -participatie

**Amateurkunst (AK)** = groepen (o.a. verenigingen) en individuen (o.a. amateurdichter) die aan cultuurbecoefening in de vrije tijd doen.

**PLEINC**  
COACH CULTUUR

### Stap 3: Ontwikkelen meetplan

Vervolgens namen we de schematische weergave uit stap 2 als uitgangspunt en ontwikkelden we een meetplan door de indicatoren te bepalen die we wilden meten. Wat vinden we belangrijk en zijn dus meetprioriteiten? Waar kunnen we iets mee? Wat willen we aantonen? Kortom, we hebben vooraf bepaald op welke aspecten we conclusies wilden baseren om de impact te meten. Eindresultaat van deze stap is een meetplan geweest, met gedetailleerde keuzes wat we gingen meten en hoe, dus met welke meetinstrumenten. Ook bepaalden we inhoud en vorm van de meetacties. We hebben ook bepaald bij wie we gingen meten en wie deze metingen verrichtte.

Gaandeweg kwamen we tot de conclusie dat niet alle vooraf gestelde effecten direct meetbaar waren. Zo bleek het bijvoorbeeld lastig om in korte tijd de impact op toekomstgerichte samenwerking of maatschappelijke positionering concreet aan te tonen. Deze effecten vragen om een langere periode van monitoring en contextinformatie. Ook konden niet alle effecten volledig kwantitatief worden onderbouwd, maar kwamen ze juist tot uiting via kwalitatieve observaties, interviews en uitspraken van cultuurverbinders en deelnemers. Dat neemt niet weg dat de meeste effecten wel degelijk zichtbaar zijn geworden in praktijkervaringen en reacties uit het veld.

### Stap 4: Meten en uitwerking

Door de keuzes die we in stappen 1 tot en met 3 hebben gemaakt werd het uitvoeren van het meetplan en verzamelen van gegevens makkelijker. De data-verzamelmethodes die we hebben toegepast zijn:

| Methode                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Toepassing                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <u>Observaties</u><br><i>Een zo objectief mogelijke waarneming van gedragingen of gebeurtenissen, afgenomen door cultuurverbinders of Plein C medewerkers om kwalitatieve data te verzamelen</i>                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• Bijeenkomsten</li><li>• Repetities en</li><li>• Eindvoorstelling</li></ul>                                                                                                                        |
| <u>Semigestructureerd interviews</u><br><i>Vooraf geformuleerde vragenlijst én vragen n.a.v. het gesprek stellen waarbij cultuurverbinders vrij kunnen antwoorden om kwalitatieve data te verzamelen</i>                                                                                         | <ul style="list-style-type: none"><li>• Tussenevaluatie</li><li>• Eindevaluatie</li></ul>                                                                                                                                                 |
| <u>Enquêtes</u><br><i>Vooraf geformuleerde vragenlijst die werd afgenomen om kwantitatieve data te verzamelen</i>                                                                                                                                                                                | <ul style="list-style-type: none"><li>• Met de deelnemers (amateurkunstbeoefenaars en artistiek kader)</li></ul>                                                                                                                          |
| <u>Literatuuronderzoek</u><br><i>Het systematisch verzamelen en analyseren van bestaande bronnen en publicaties om achtergrondinformatie, trends of vergelijkbare praktijken in kaart te brengen ter onderbouwing van het onderzoek of ter aanvulling op kwantitatieve en kwalitatieve data.</i> | <ul style="list-style-type: none"><li>• Revitalisering van de amateurkunst (BMC/LKCA) 2021</li><li>• Verenigingsmonitor 2024 landelijk (LKCA) en specifiek voor Noord-Holland (Plein C)</li><li>• Actieagenda Amateurkunst 2023</li></ul> |

Aan *Talent Boost* deden 120 amateurkunstbeoefenaars in Den Helder en 90 in Zaanstad mee. Verder in beide regio's een creatief team van drie kunstenaars waaronder een eindregisseur en in beide regio's het centrum voor kunst en de cultuurverbinder(s). Samen volgden ze de kick-off, brainstormsessies, repetities en adviesgesprekken met als hoogtepunt een eindvoorstelling, zowel in Zaanstad als Den Helder. Hoewel dit project een brede groep bereikte, is de impactmeting zorgvuldig uitgevoerd met een representatieve afspiegeling van de deelnemers.

## WAARDES, VALIDATIE, BETROUWBAARHEID, CONCLUSIE

Dit impactonderzoek heeft als doel om de effectiviteit van pilot *Talent Boost* inzichtelijk te maken. De uitkomsten bieden waardevolle inzichten in de mate waarin de vooraf gestelde doelen zijn behaald en geven richting aan mogelijke vervolgstappen. Bij de interpretatie van de resultaten is het van belang om te kijken naar de significantie, de validatie van de gebruikte onderzoeksmethoden en de betrouwbaarheid van de bevindingen.

### Significantie

Om de impact van het project te beoordelen, hanteren we een systematische indeling op basis van percentages. Hiermee kunnen we de mate van succes van de verschillende effecten en hogere effecten duiden:

|          |                                                                                                                   |
|----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ≥ 80%    | Maximaal resultaat: het effect is volledig of grotendeels behaald.                                                |
| 60 – 79% | Optimaal resultaat: het effect is grotendeels behaald, met enkele verbeterpunten.                                 |
| 40 – 59% | Positief resultaat: er is vooruitgang geboekt, maar er is ruimte voor versterking.                                |
| 20 – 39% | Minimaal positief resultaat: enige impact is zichtbaar, maar onvoldoende om het effect als behaald te beschouwen. |
| < 20%    | Nihil (ineffectief): het effect is niet of nauwelijks zichtbaar.                                                  |

Op basis van deze indeling kunnen we concluderen dat meerdere effecten een optimaal tot maximaal resultaat hebben opgeleverd. Zo blijkt uit de enquête dat een groot deel van de deelnemers nieuwe vaardigheden heeft ontwikkeld, heeft geleerd van anderen, en toekomstige samenwerking overweegt. Ook zien we dat veel deelnemers zich bewust zijn geworden van hun maatschappelijke rol en openstaan voor aanpassingen in repertoire en methodiek. Tegelijkertijd zijn er ook thema's waar het resultaat positief maar nog niet overtuigend is, zoals het aangaan van toekomstige samenwerkingen met nieuwe partners of structurele vernieuwing van werkwijzen. Deze inzichten helpen bij het gericht versterken van interventies in toekomstige edities van *Talent Boost*.

### Validatie

Een belangrijk aspect van impactonderzoek is de vraag of de resultaten een juist en volledig beeld schetsen van de werkelijkheid. De validiteit wordt bepaald door de betrouwbaarheid van de gebruikte meetinstrumenten en de mate waarin ze daadwerkelijk meten wat beoogd werd.

Binnen dit onderzoek zijn verschillende methodes ingezet om de impact van het project te meten:

1. Enquêtes – Deze bieden kwantitatieve data over de perceptie en ervaringen van studenten. De cijfers geven een overzicht van trends en patronen, maar blijven afhankelijk van hoe eerlijk en bewust studenten hun antwoorden invullen.
2. Observaties en kwalitatieve analyse – Gedurende de pilot hebben de betrokken cultuurbegeleiders verschillende groepsdynamieken en ontwikkelingen geobserveerd. Hoewel dit geen harde data oplevert, biedt het waardevolle context voor de onderzoeksresultaten.
3. Interviews – Diepgaande gesprekken met cultuurverbinders en deelnemers (op locatie) hebben geholpen om de kwantitatieve data te verrijken. Hierdoor kregen we inzicht in waarom bepaalde percentages uit de enquêtes tot stand kwamen.

Door de combinatie van deze methodes is de validiteit van het onderzoek versterkt, omdat zowel kwantitatieve als kwalitatieve data is verzameld. Echter, het is van belang om te erkennen

dat sommige factoren invloed hebben gehad op de antwoorden en dat niet alle onderzoeksinstrumenten even diepgaand hebben kunnen meten wat werd beoogd.

## **Betrouwbaarheid**

Betrouwbaarheid gaat over de mate waarin het onderzoek reproduceerbaar is: zouden we, bij herhaling van het onderzoek onder dezelfde omstandigheden, dezelfde resultaten verkrijgen? Binnen dit onderzoek waren er verschillende factoren die de betrouwbaarheid beïnvloedden:

- *Verscheidenheid in deelnemersprofielen*  
De amateurkunstgroepen en cultuurverbinders verschilden per regio sterk in grootte, discipline, ervaring en betrokkenheid. Dit beïnvloedt hoe representatief sommige uitspraken of trends zijn.
- *Afhankelijke relatie met trekkers van het project*  
De rol van cultuurverbinders en projectcoördinatie door Plein C was bepalend voor de uitvoering. Een andere invulling had tot andere dynamieken kunnen leiden.
- *Momentopnames via enquête en interviews*  
De metingen met de deelnemers zijn gedaan kort na afloop van de voorstellingen. Dat betekent dat ervaringen nog vers zijn, maar mogelijk gekleurd door enthousiasme of vermoeidheid.
- *Subjectieve reflectie op samenwerking en groei*  
Respondenten beoordeelden hun eigen ontwikkeling en die van anderen. Dit levert waardevolle inzichten op, maar blijft deels afhankelijk van individuele interpretatie.

Desondanks zijn de kwantitatieve metingen (zoals enquêteresultaten) redelijk reproduceerbaar, mits dezelfde vragen en omstandigheden worden gehanteerd. De betrouwbaarheid van kwalitatieve data kan worden verhoogd door in een vervolgtraject vaker en systematischer te meten, bijvoorbeeld met periodieke reflectiemomenten door het hele project heen.

## **Conclusie**

De uitkomsten van dit impactonderzoek zijn waardevol en geven een genuanceerd beeld van de impact van *Talent Boost*. De significantie laat zien dat de meeste effecten een positief tot maximaal resultaat hebben opgeleverd, met enkele effecten die ruimte voor verbetering laten. De validiteit wordt versterkt door de combinatie van verschillende meetinstrumenten, maar blijft afhankelijk van de subjectiviteit van de respondenten. De betrouwbaarheid is grotendeels gewaarborgd in de kwantitatieve data, terwijl de kwalitatieve resultaten per meting en groep kunnen variëren. Voor toekomstige onderzoeken kan de betrouwbaarheid verder worden verhoogd door meer gestructureerde en herhaalde metingen in te bouwen, waardoor de ontwikkeling van de deelnemers beter over een langere periode gevolgd kan worden.

## OVERALL CONCLUSIES

### Zijn de effecten behaald?

Het project *Talent Boost* had als doel om de vitaliteit en toekomstbestendigheid van de amateurkunstsector in Zaanstad en Den Helder te verstevigen. Om deze impact in kaart te brengen, onderscheiden we zes effecten die elk een relevant thema raken: netwerkvorming, kennisuitwisseling, versterking van cultuurverbinders, artistieke ontwikkeling, samenwerking en maatschappelijk bewustzijn. Op deze vlakken zijn duidelijke resultaten geboekt op basis van de ervaringen van deelnemers en cultuurverbinders.

De pilot heeft aantoonbaar bijgedragen aan het versterken van het culturele ecosysteem in zowel Zaanstad als Den Helder. Deelnemers wisten elkaar tijdens de pilot direct of indirect te vinden. Met 77% die contactgegevens uitwisselde en diverse voorbeelden van samenwerking is de basis voor duurzame netwerkvorming gelegd. Door de intensieve samenwerking leerden amateurkunstgroepen van elkaars werkwijzen, achtergronden en kwaliteiten. Niet alleen gaven zij aan artistiek en organisatorisch te zijn gegroeid, ook werden onderlinge krachten herkend en benut.

Op het gebied van netwerkvorming en kennisuitwisseling speelden de cultuurverbinders ook een sleutelrol: zij faciliteerden niet alleen ontmoetingen tussen de verschillende deelnemers, maar kregen ook zelf nieuwe inzichten en handelingsruimte. Ze deden nieuwe kennis en methoden op, breidden hun netwerk uit en leerden omgaan met praktische randvoorwaarden. De ervaringen gedurende deze pilot tonen aan dat zij een essentiële schakel vormen tussen beleid, praktijk en de lokale gemeenschap.

*Talent Boost* heeft bijgedragen aan het artistieke groeiproces van de amateurkunst. Nieuwe repertoireonderdelen, werkwijzen en samenwerkingsvormen werden ontwikkeld en uitgevoerd, met meer zichtbaarheid en toegankelijkheid tot gevolg. De reflecties van deelnemers onderstrepen dat deze ontwikkeling niet alleen artistiek is, maar ook sociaal en organisatorisch.

De nieuwe en vaak verrassende samenwerkingen tussen verschillende groepen wordt als verrijkend en soms zelfs ontroerend ervaren, wat de waarde van ontmoeting en gezamenlijke creatie onderstreept. In zowel Zaanstad als Den Helder geven deelnemers aan in de toekomst contact te willen houden, met als belangrijkste vorm om opnieuw samen iets te organiseren.

Tot slot is er sprake van toegenomen maatschappelijk bewustzijn: amateurkunstgroepen herkennen beter hun betekenis in de wijk, in het welzijnsdomein en in het grotere verhaal van culturele participatie. *Talent Boost* heeft deze bewustwording versterkt door ruimte te maken voor reflectie, zichtbaarheid en verbinding met de omgeving. Tegelijkertijd ligt hier nog een kans om het maatschappelijke bewustzijn van de amateurkunst in de toekomst verder te verdiepen.

### Zijn de hogere effecten behaald?

Naast de directe effecten op amateurkunstgroepen en culturele- en welzijnsorganisaties zijn er ook zes hogere effecten geformuleerd die raken aan de duurzaamheidsvraag van culturele participatie, namelijk: waardering voor amateurkunst, positieve projectervaring, versterking van de regierol van cultuurverbinders, publieksverbreding, toekomstgerichte samenwerking en maatschappelijke positionering. Waar de directe effecten vooral de concrete ontwikkeling van deelnemers en netwerken beschrijven, maken de hogere effecten zichtbaar wat dit op langere termijn oplevert in termen van duurzame samenwerking, bredere erkenning en structurele verandering. De ervaringen binnen *Talent Boost* laten zien dat deze hogere effecten in aanleg zichtbaar zijn, maar zich verschillend ontwikkelen.

De pilot heeft bijgedragen aan een hernieuwde waardering voor amateurkunst, zowel artistiek als maatschappelijk. Door directe samenwerkingen ontdekten partners uit het sociaal domein en de cultuursector (zoals jongerenwerkers, scholen of erfgoedlocaties) de kracht van amateurkunstgroepen om een belangrijke rol in te nemen binnen bredere maatschappelijke vraagstukken. Die erkenning is een belangrijke stap richting meer structurele samenwerking en beleidsmatige verankering. De amateurkunst zelf heeft ook positieve ervaringen opgedaan met projectmatige samenwerking, waarbij een bovengemiddeld percentage aan deelnemers de samenwerking als goed of uitstekend achtte. De positieve ervaring met samenwerken binnen *Talent Boost* vormt een goede basis voor toekomstige gezamenlijke initiatieven.

Cultuurverbinders hebben gedurende *Talent Boost* hun strategische positie als aanjager van verbinding versterkt en tonen meer eigenaarschap. Ze voelen zich zekerder in hun rol en weten beter hoe ze formele én informele spelers kunnen bereiken en verbinden. Door deze versterkte regierol kunnen ze de amateurkunst ook effectiever inzetten voor toekomstige maatschappelijke opgaven.

Tegelijkertijd tonen sommige effecten, zoals publieksverbreding, toekomstgerichte samenwerking en maatschappelijke positionering, een gemengd beeld. Amateurkunstgroepen hebben actief gezocht naar nieuw publiek en zijn daarin deels geslaagd, aangezien 75% van de deelnemers erkent dat ze tijdens de eindvoorstelling in aanraking zijn gekomen met nieuw publiek. Dit vraagt niet alleen om andere manieren van communiceren, maar ook om inhoudelijke vernieuwing. Er bestaat over het algemeen meer bereidheid om het repertoire te vernieuwen dan fundamentele aanpassingen te maken in de werkwijze.

Daarnaast is er intentie, maar niet altijd structurele borging. Enkel 43% van de deelnemers verwacht in de toekomst daadwerkelijk samen te werken met anderen op basis van hun kwaliteiten. Hoewel nog niet vanzelfsprekend, zijn de eerste stappen gezet richting toekomstbestendige samenwerkingen. Door ervaring op te doen met nieuwe partners zijn kansen en knelpunten zichtbaar geworden. De rol van een stimulerende externe partij blijkt cruciaal om duurzame samenwerking van de grond te krijgen. Daarnaast hebben deelnemers van *Talent Boost* ervaren dat hun activiteiten impact kunnen hebben op maatschappelijke thema's zoals welzijn, ontmoeting en sociale cohesie. Langdurige ondersteuning, ruimte voor experimentatie en duidelijke beleidsmatige kaders blijven nodig om deze hogere effecten dieper te verankeren.

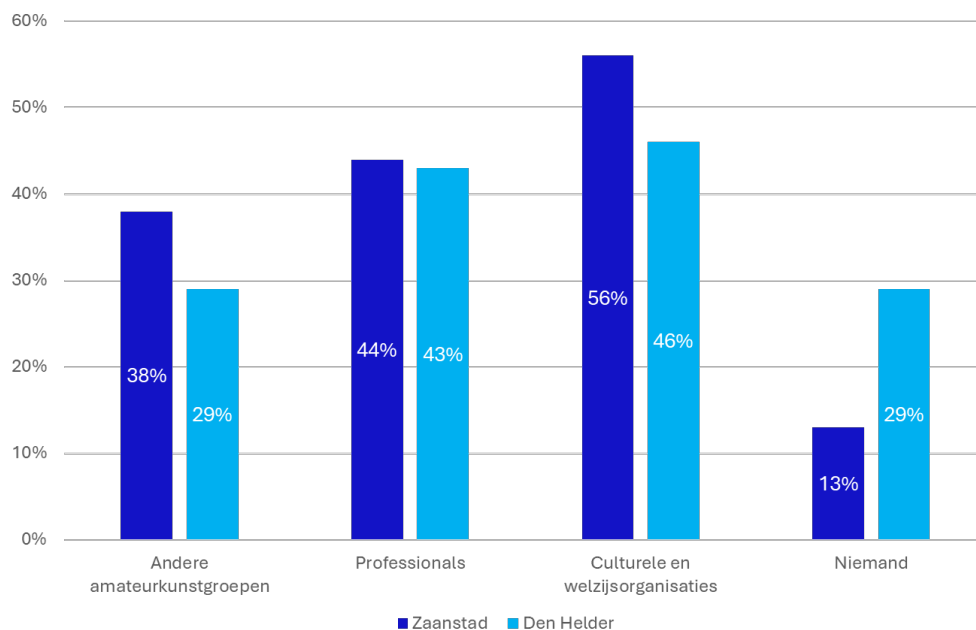
De pilot *Talent Boost* heeft laten zien dat de samenwerking tussen amateurkunstgroepen, professionals en culturele- en welzijnsorganisaties kan leiden tot een verrijking van de amateurkunst in de relevante gebieden. Door gezamenlijke projecten ontstaan nieuwe verbindingen, meer onderlinge kennis, artistieke groei en een sterker besef van maatschappelijke waarde. Amateurkunstenaars worden zichtbaarder, veerkrachtiger en beter in staat om samen te werken aan maatschappelijke vraagstukken. De inzet van cultuurverbinders blijkt hierin cruciaal. De inzichten en ervaringen uit deze pilot vormen een stevige basis om de amateurkunstsector verder te verbinden met andere domeinen.

## CONCLUSIES PER EFFECT EN HOGER EFFECT

### Effect 1: Netwerkvorming

*De Amateurkunst en organisaties uit het sociaal domein, culturele- en onderwijsveld kunnen elkaar vinden. Dit is van belang om gezamenlijke producties en kennisdeling mogelijk te maken. Het is de basis voor onderlinge versterking. Kortom, het versterkt het netwerk binnen de sector, vergemakkelijkt samenwerking en voorkomt versnippering.*

Concreet gezien konden alle deelnemers elkaar tijdens de pilot direct of indirect vinden. Daarbij bleek de cultuurverbinder een sleutelfiguur te zijn. Niet in alle gevallen hebben de deelnemers ook daadwerkelijk de contactgegevens opgeslagen voor toekomstige ontmoetingen, zo bleek uit de enquête (zie afbeelding).



Afb. 2: Van wie heb je de contactgegevens opgeslagen?

Omdat gemiddeld 77% van de ondervraagden contactgegevens heeft bewaard kunnen we concluderen dat dit effect grotendeels is behaald. Het effect is al dan niet hoger, omdat men ook op andere wijzen dan door contactgegevens te bewaren toch elkaar (in de toekomst) kan vinden. Dit bleek ook uit een tussenevaluatie met de cultuurverbinders (zie citaat).

**“De Talent Boost dwingt ze om na te denken over samenwerking. Voorheen zocht een koor misschien nog wel een ander koor op om iets groots te doen, maar daar bleef het bij. Nu ontstaan er nieuwe samenwerkingen. Ze merken dat het eigenlijk best makkelijk is om met jongeren te werken. Het opent hun ogen. Iedereen zit heel erg op zijn eigen stukje, maar klaagt ondertussen wel dat er niets verandert. De Talent Boost maakt dat ze samen aan een project werken, en dat heeft effect.”** Cultuurverbinder

### Effect 2: Kennisuitwisseling

*De Amateurkunst en organisaties uit het sociaal domein, culturele- en onderwijsveld leren van elkaar. Dit is cruciaal voor sectorvernieuwing en het vergroten van impact op deelnemers en publiek. Kortom, het zorgt voor professionele groei, verbreding van het artistieke palet en innovatieve werkwijzen.*

Concreet gezien hebben de deelnemers door workshops te volgen, te werken aan nieuw repertoire, te werken aan een voorstelling en dit alles in de dynamieken van hun eigen organisaties én in samenwerking met anderen zéker meer geleerd.

**“Ik vond het een prachtig en leerzaam project. Het was een opsteker voor ons zelfvertrouwen, ik denk zeker dat we hierna minder terugdeinzen als er weer iets groots op ons pad komt.”** Deelnemer

Specifiek hebben we de deelnemers ook bevraagd over het hebben en herkennen van een uniek talent, een ‘kracht’.

- **Heb jij of heeft jouw vereniging/club een kracht?**

In Zaanstad herkent 100% van de mensen een persoonlijk ‘kracht’. In Den Helder daarentegen herkent 86% van de mensen in zijn of haar vereniging of club een ‘kracht’. 14% heeft geen kracht, zeggen ze. Dit geeft een gemiddelde van 91%.

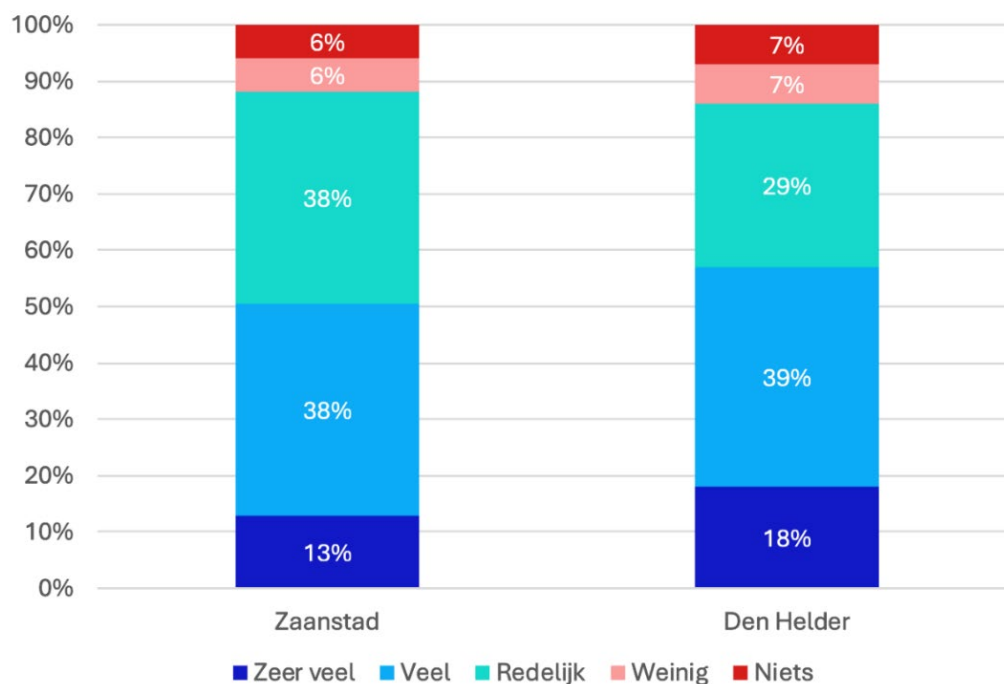
- **Heb je deze kracht optimaal ingezet tijdens dit project?**

In Zaanstad vindt 94% van de mensen dat ze deze kracht optimaal hebben ingezet tijdens dit project en enkel 6% vindt dit een beetje. In Den Helder vindt 82% van de mensen dat ze deze kracht optimaal hebben ingezet tijdens dit project. 4% vindt dit een beetje en 14% vindt niet dat ze hun kracht optimaal hebben ingezet. Dit geeft een gemiddelde van 86%.

### Kun jij de kracht van andere deelnemers benoemen?

In Zaanstad kan 56% van de mensen een kracht van de andere organisaties of individuen benoemen, 44% van de mensen kan dit niet. In Den Helder kan 71% van de mensen van andere organisaties of individuen hun ‘kracht’ benoemen. 29% van de mensen kan dit niet. Dit geeft een gemiddelde van 66%.

Tot slot hebben we in de enquête letterlijk de vraag gesteld of men van elkaar had geleerd.



Afb. 3: In hoeverre heb je iets geleerd van de andere organisaties of individuen waarmee je hebt samengewerkt?

Wel 51% (veel) tot 89% (redelijk) van de ondervraagden heeft iets geleerd van elkaar, daarmee kunnen we concluderen dat dit effect grotendeels is behaald. Daarnaast is het mooi dat er nuance is gemaakt in het herkennen en benoemen van ieders 'kracht' én hoe deze elkaar aanvult. Naast het benoemen van de eigen kwaliteiten, werd ook zichtbaar hoeveel overeenkomsten er zijn tussen verschillende amateurkunstgroepen. In Zaanstad zag de cultuurverbinder hoe jongeren enthousiast raakten door samen te werken met andere muziekgroepen. Ze ontdekte dat er verrassend veel raakvlakken bestaan tussen uiteenlopende stijlen, zoals hiphop, bigband en percussie.

Daarnaast is het in het geval van Den Helder opmerkelijk dat sommige amateurkunstenaars zich verder hebben ontwikkeld door zelf de rol van docent op zich te nemen. Zo vertelt de cultuurverbinder dat amateurdansers choreografieën hebben gemaakt voor de andere amateurkunstgroepen.

**“Wij hebben geleerd van de energie van rappers en dansers. Van de strakke stijl van spelen van de drumband en bigband. Onze zangeres heeft met Lef meegezongen en heeft extra ervaring opgedaan om in een koor te spelen.”** Deelnemer

Andere genoemde voorbeelden: *dat je niet dezelfde eigenschappen of kwaliteiten hoeft te hebben om goed te kunnen samenwerken, je elkaar kunt motiveren door te tonen wat je kan, dat passie aanstekelijk is, dat een mooi geluid of performance aanstekelijk is, dat discipline en communicatie een verschil maakt, dat je geen angst hoeft te hebben op een groot podium maar kunt genieten van het moment en de samenwerkingen en hoe het werkt in het theater met geluid en licht.*

### **Effect 3: Versterking cultuurverbinders**

*Cultuurverbinders doen kennis en ervaring op van interventies. Hun slagkracht bepaalt hoe effectief amateurkunst gekoppeld wordt aan lokale vraagstukken zoals kansengelijkheid of welzijn én aan elkaar. Kortom, zij zijn spilfiguren tussen beleid en praktijk.*

Cultuurverbinders in Zaanstad en Den Helder hebben hun werkzaamheden tijdens de pilot verbreed en verdiept.

**“Maar we hebben ook gemerkt dat sommige dingen afhangen van praktische randvoorwaarden. Bijvoorbeeld: als een jongerenwerker de ruimte niet openmaakt, kunnen twee kunstvakdocenten geen hiphop-communityworkshop geven en dus ook geen jongeren werven voor de Talent Boost. Dus letterlijk: infrastructuur en communicatie zijn essentieel. We moeten leren goed te blijven communiceren.”** Cultuurverbinder

**“Ik leer ook weer nieuwe manieren om als verbinder binnen te komen. Mijn netwerk wordt groter, en het contact verloopt veel soepeler. (...) Nu heb je intensief contact. Het voelt bijna als familie.”** Cultuurverbinder

Uit bovenstaande citaten blijkt dat de cultuurverbinders zich gesterkt voelen in hun (gemeentelijke) rol en kunnen partners (werkzaam in en rond cultuurparticipatie) beter verbinden. Hiermee is het effect maximaal behaald.

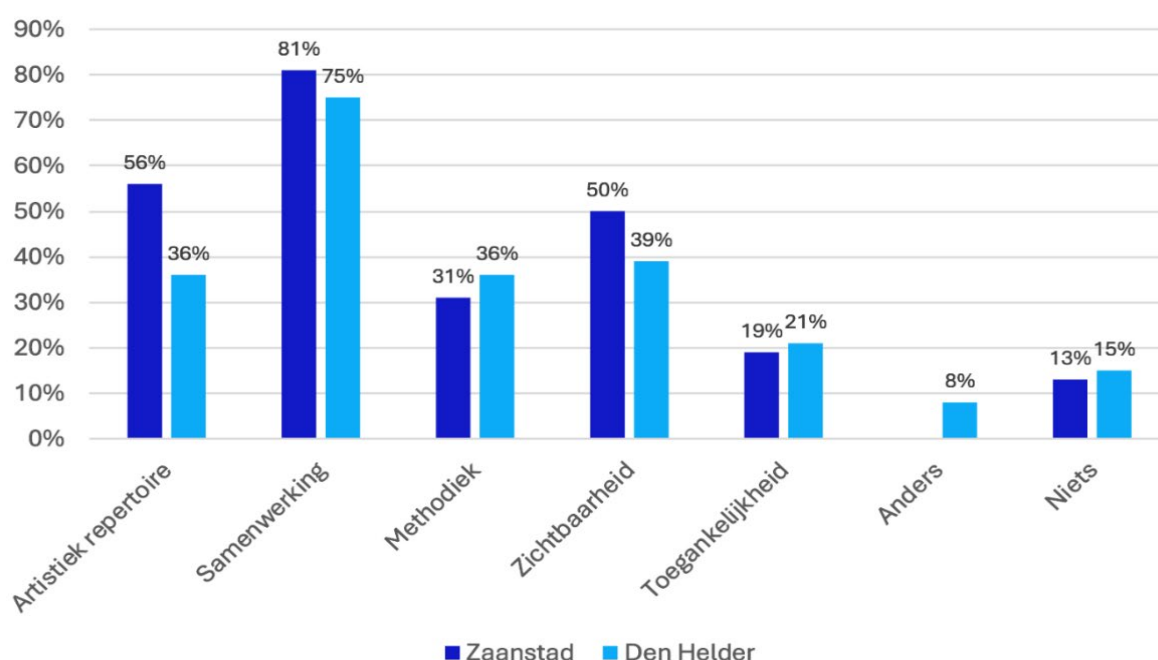
## Effect 4: Artistieke ontwikkeling

*De Amateurkunst doet kennis op t.b.v. nieuw artistiek repertoire, methodiek, zichtbaarheid en toegankelijkheid. Dit voorkomt veroudering van het aanbod en maakt ruimte voor jongere generaties en diverse stemmen. Kortom, het zorgt voor aansluiting van nieuwe doelgroepen en maatschappelijke thema's.*

In aanvulling op effect twee, waarbij deelnemers van elkaar hebben geleerd, staat binnen dit effect de ontwikkeling van vaardigheden binnen de amateurkunst of in samenwerking met de professional centraal. Concreet gezien heeft de amateurkunst nieuwe liedjes, choreografie en muziekstukken geleerd en samengespeeld met andere groepen. Daarnaast zien ze dat ze op een andere manier zichtbaarder zijn geworden dan voorheen door een gezamenlijke uitvoering neer te zetten. Ze worden voor meerdere doelgroepen toegankelijk dan alleen de eigen familie en vrienden.

**“Een prachtproject. Het was heel bijzonder om te zien hoe zoveel verschillende partijen en nog meer verschillende mensen samen tot iets konden komen dat zo'n mooi geheel vormde.”** Deelnemer

Ook is er methodisch anders gewerkt (projectmatig, deels hybride of met video's). Bij het ontwikkelen van deze vaardigheden werden de amateurkunstgroepen deels begeleid door professionals. Deze professionals waren niet alleen aanwezig om technieken aan te leren, maar bleken ook een rol te spelen in het inspireren en motiveren van de deelnemers. In Zaanstad werd de begeleiding van zowel de dans- als de rapcoach als essentieel ervaren om de jongeren actief te betrekken bij de voorstelling.



Afb. 4: Welke vaardigheden heb je nieuw geleerd of verder ontwikkeld?

Deelnemers aan *Talent Boost* hebben zichtbaar gewerkt aan hun artistieke en organisatorische ontwikkeling. In beide regio's is geïnvesteerd in thema's als samenwerking, artistiek repertoire, methodiek, zichtbaarheid en toegankelijkheid. Samenwerking is daarbij het meest gedeelde ontwikkelpunt, gevolgd door zichtbaarheid. In Den Helder werd opgemerkt dat een voorstelling

met een sterk inhoudelijk thema meer belangstelling trok en een groter publiek bereikte. Hoewel de accenten per regio enigszins verschillen, laat de grafiek zien dat op alle thema's beweging is ontstaan. Slechts een klein deel van de deelnemers gaf aan geen ontwikkeling te hebben doorgemaakt. Dit bevestigt dat *Talent Boost* niet alleen heeft geïnspireerd, maar ook daadwerkelijk tot inhoudelijke groei en bewustwording heeft geleid. Het effect is hiermee grotendeels behaald.

**“Samenwerkingen kunnen soms ook een oplossing bieden voor financiële uitdagingen. Maar dat vraagt wel ondernemerschap. En dat ontbreekt vaak. Daarom moet je het laten zien — dat is precies wat Talent Boost doet.”** Cultuurverbinder

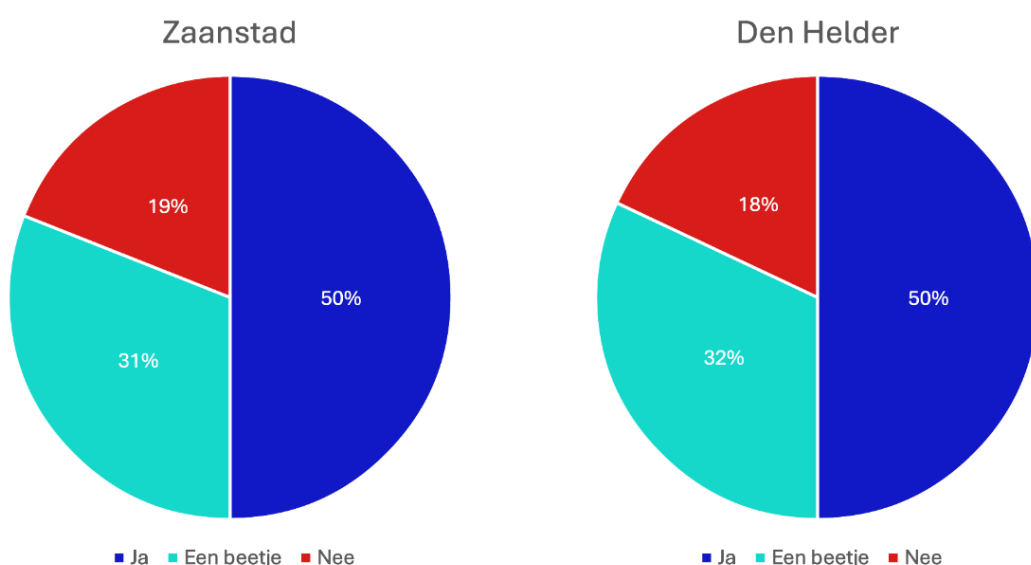
### Effect 5: Samenwerking

*Binnen de Amateurkunst ontstaan nieuwe samenwerkingen (informeel en traditioneel). Dit is ook van belang bij financiering, zichtbaarheid en organisatorische continuïteit: samen sta je sterker. Kortom, het creëert veerkracht, uitwisseling en kruisbestuiving binnen de sector.*

Binnen effecten 1 t/m 4 zijn activiteiten en vaardigheden benoemd waaruit geconcludeerd kan worden dat de amateurkunst elkaar beter heeft leren kennen. Vervolgens kijken we hoe dit heeft geleid tot het aangaan van nieuwe samenwerkingen gedurende *Talent Boost* en daarbuiten. Dit geldt dus zowel voor informele groepen (groepen zonder juridische vorm of zelfstandige ondernemers met een achterban) als traditionele groepen (stichtingen en verenigingen).

De cultuurverbinder in Zaanstad bevestigt dat *Talent Boost* heeft geleid tot nieuwe samenwerkingen tussen partijen die voorheen niet van elkaars bestaan afwisten. In het geval van Den Helder geeft de betrokken cultuurverbinder aan dat er daarnaast ook onverwachte verbindingen zijn ontstaan. Hoewel vooraf werd ingeschat welke groepen goed op elkaar zouden aansluiten, bleek in de praktijk dat samenwerkingen soms op andere manieren tot stand komen dan verwacht.

**“Wat ik zo mooi vind aan de Talent Boost, is dat je ze uitdaagt om samen te werken. Volksdansers met hiphoppers. Eerst werd dat niet gewaardeerd. Maar ze gaan het wel doen.”** Cultuurverbinder Den Helder



Afb. 5: Verwacht je in de toekomst te blijven uitwisselen en leren van elkaar?

Uit bovenste afbeelding kan worden afgelezen dat zowel in Zaanstad als Den Helder er zeker een welwillendheid tot samenwerking in de toekomst bestaat. Specifiek zijn de deelnemers ook bevraagd op welke manier zij verwachten contact te houden.

- In Zaanstad verwacht 75% van de mensen in de toekomst contact te houden door samen iets te organiseren, 38% door kennis met elkaar uit te wisselen (op eigen initiatief), 31% door een voorstelling van hun te bekijken, 13% tijdens een regionale bijeenkomst en 6% heeft iets anders voor ogen.
- In Den Helder verwacht 71% van de mensen in de toekomst contact te houden door samen iets te organiseren, 46% door een voorstelling van hun te bekijken, 29% door kennis met elkaar uit te wisselen (op eigen initiatief), 14% heeft iets anders voor ogen en 11% door elkaar te zien tijdens een regionale bijeenkomst.

**“Pas bij het samen komen van alles konden wij echt oefenen, dat was wel bijzonder. Het mooie was dat er tijdens deze dagen veel emoties vrij kwamen bij alle verenigingen, vanwege het onderwerp en de verhalen die erbij hoorde. Dit gaf een enorm gevoel van saamhorigheid en we doen het samen. Heel mooi.”** Deelnemer

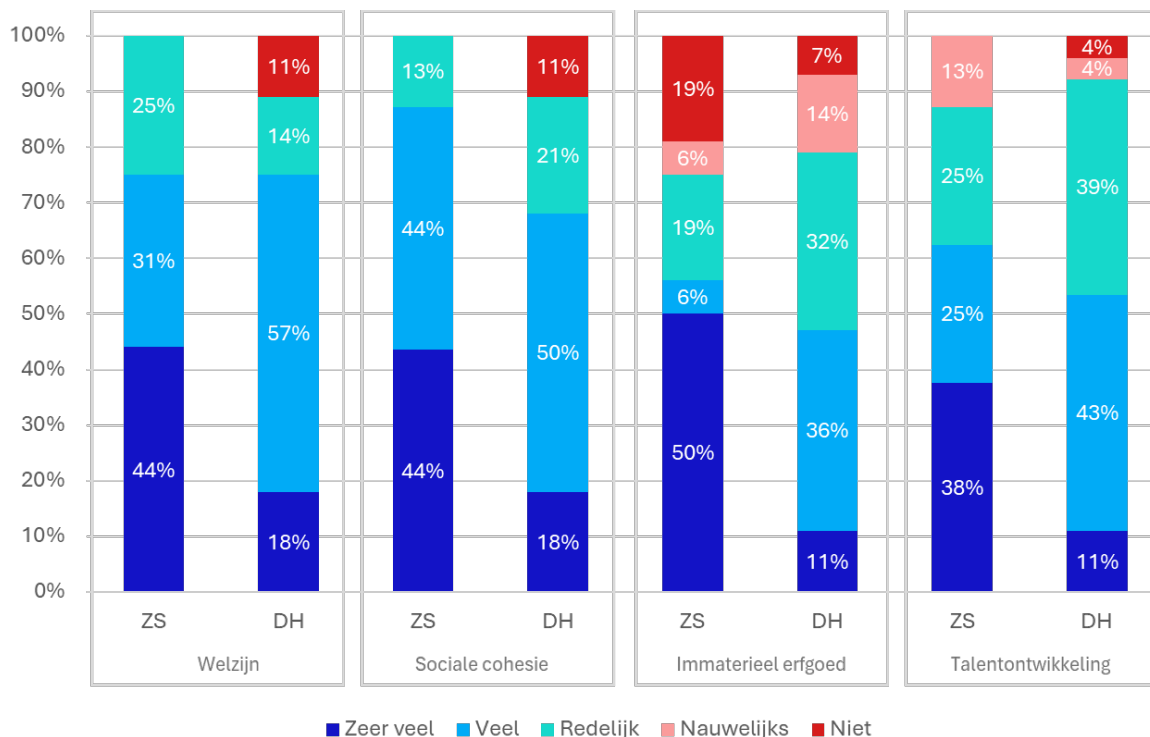
De nieuwe ontmoetingen binnen *Talent Boost* hebben geleid tot het beter kennen van de omgeving waardoor o.a. toekomstige samenwerkingen gemakkelijker zullen gaan. Met een 50% zekerheid dit daadwerkelijk te doen heeft dit effect een optimaal resultaat.

**“Met echt fysieke repetities zag je het groeien. In eerste instantie aarzeling, maar de energie voelde zo goed met elkaar naar mate het project vorderde.”** Cultuurverbinder

## **Effect 6: Maatschappelijk bewustzijn**

*De Amateurkunst heeft positieve ervaring opgedaan met de waarde van hun rol in de samenleving. Dit is noodzakelijk voor positionering in het publieke debat, het verkrijgen van steun en het aantrekken van nieuw publiek. Kortom, het besef versterkt dat kunst een maatschappelijke waarde heeft, niet alleen een artistieke.*

Hoewel *Talent Boost* voor het oog misschien een pilot was waarin gewerkt werd naar een gezamenlijke voorstelling was er een breder onderliggend effect. Door bijvoorbeeld elkaars cultuur te leren kennen, bewuster om te gaan met elkaars achtergrond, erfgoedlocaties te kiezen voor workshops of voorstellingen en een plek te bieden aan anderen ter ontwikkeling ontstaat een nieuw besef. De rol die de amateurkunst hierin heeft (dan wel neemt) versterkt welzijn, sociale cohesie, het doorgeven van (immaterieel) erfgoed en het bijdragen aan de keten van talentontwikkeling in de samenleving.



Afb. 6: Herkennen van maatschappelijke rol of functie.

De amateurkunst ziet door *Talent Boost* dus niet alleen een positief effect op henzelf (hun interne organisatie) maar ook een rimpeleffect op hun omgeving. Uit de enquêteresultaten blijkt wel een groot verschil tussen de deelnemers uit Zaanstad en Den Helder. Den Helder kijkt vermoedelijk kritischer naar hun rol die zij spelen in de samenleving. Zeer veel en veel bij elkaar genomen kunnen we concluderen dat dit effect grotendeels is bereikt.

**“Succesvol zijn doe je met elkaar en deze ervaring is alleen leuk als je dit kan delen. Vaak is de reis er naartoe beter dan alleen een eindproject te leveren.”** Deelnemer

## Hoger effect 1: Waardering amateurkunst

*Organisaties uit het sociaal domein, culturele- en onderwijsveld zien de waarde van en de samenwerking met de Amateurkunst in. Zonder deze erkenning blijven veel initiatieven projectmatig en kwetsbaar. Kortom, waardering leidt tot structurele steun, beleidsaandacht en middelen.*

**“Wat ik nu zie gebeuren dankzij deze samenwerking, is dat er een nieuw soort enthousiasme ontstaat. Natuurlijk zitten ze nog in hun eigen bubbel, maar door het gezamenlijke project moeten ze samenwerken. En dat is prachtig, want daar kunnen wij op inspelen voor de toekomst. Deze samenwerking biedt echt een handvat voor wat er komen gaat.”** Cultuurverbinder

Uit gesprekken met cultuurverbinders blijkt dat zij amateurkunstgroepen gedurende *Talent Boost* explicieter zijn gaan waarderen, zowel in hun artistieke als maatschappelijke potentie. Deze waardering komt voort uit hernieuwd inzicht in wat deze groepen kunnen bijdragen, niet alleen op het podium, maar ook in bredere maatschappelijke contexten. De cultuurverbinders beschrijven hoe zij tijdens het project zicht kregen op het aanpassingsvermogen en de kracht van deze groepen. Sommige amateurkunstgroepen wisten zich snel en overtuigend te profileren en namen een voortrekkersrol op zich. Daarbij viel op dat groepen met lef en eigenaarschap zich wisten te onderscheiden, bijvoorbeeld door jongeren actief te betrekken of door vernieuwende samenwerkingen aan te gaan. De cultuurverbinders gaven aan verrast te zijn geraakt door het vermogen van deze groepen om inhoudelijk aan te sluiten bij maatschappelijke thema's en om met nieuw repertoire en nieuwe doelgroepen te experimenteren. Het effect is hiermee behaald.

**“Ik ga veel meer in de wijken werken. En amateurverenigingen zijn in de wijken echt een heel belangrijk tool om connectie te maken met jeugd. Maar ook op welzijn.”**

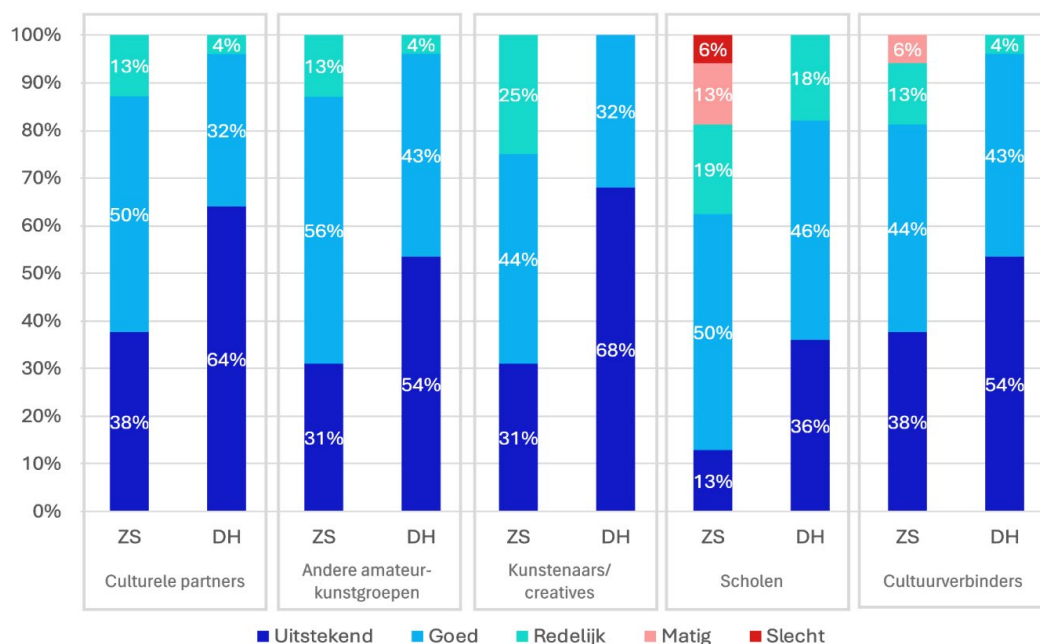
Cultuurverbinder

## Hoger effect 2: Positieve projectervaring

*Er is positieve ervaring opgedaan met projectmatige samenwerking. Dit draagt bij aan vertrouwen en aan het normaliseren van samen werken over sector- en discipline grenzen heen. Kortom, het verhoogt de kans dat samenwerking wordt voortgezet en verdiept.*

In enkele maanden is in Zaanstad en Den Helder gewerkt naar een multidisciplinaire productie. Zowel de weg er naartoe als de voorstellingen zelf waren een groot succes. Dit was niet alleen duidelijk door de hoge opkomst en het succesvolle eindresultaat, dit bleek ook uit alle evaluaties.

**“Mijn mooiste ervaring was dat wij met zoveel verschillende disciplines een prachtig eindproduct hebben gemaakt waaraan iedereen die meedeed of toeschouwer was enthousiast en tevreden was. Iedereen die meedeed was van groot belang.”** Deelnemer



Afb. 7: Samenwerkingen binnen het project

De amateurkunst is ook expliciet bevraagd op de samenwerkingen met anderen. Opvallend hier is te benoemen dat juist de Zaanse deelnemers een meer kritische blik hebben op de samenwerkingen. Maar in het geheel kan wel geconcludeerd worden dat de samenwerkingen goed of zelfs uitstekend zijn bevallen.

**“Op het moment van uitvoering, als iedereen samen optreedt, dan komt dat stofje vrij — dat gevoel van verbinding en trots. En dát is het moment waarop je echt iets kunt bereiken.”** Cultuurverbinder

Voor dit effect is een maximaal resultaat behaald.

### Hoger effect 3: Regierol cultuurverbinders

*Cultuurverbinders zijn/voelen zich beter in staat passende interventies te initiëren. Zij vormen de brug tussen amateurkunst, bewoners en instellingen. Dit is een sterke en dus essentiële positie. Kortom, het maakt hen effectiever in hun rol als aanjager en verbinder.*

Tijdens *Talent Boost* is zichtbaar geworden dat de rol van de cultuurverbinders daadwerkelijk is veranderd. In het gesprek benoemen zij dat ze bewuster zijn geworden van hun positie en actiever optreden in het aanjagen van verbindingen. Door het beter kennen van de groepen in de omgeving kunnen zij linken leggen en een coachende, signalerende rol oppakken. Talent Boost heeft daarmee ook handvatten gegeven om met amateurkunst samen te werken vanuit de maatschappelijke opdracht. Tegelijkertijd geeft de cultuurverbinder in Zaanstad aan te hebben geleerd dat het soms noodzakelijk is om de regie los te laten en te vertrouwen op de expertise van de makers.

**“Wat ik heel fijn vind, is dat we eindelijk de informele en formele groepen dichter bij elkaar brengen. (...) Nu kan ik beide groepen beter uitleggen waarom het loont om elkaars manier van werken beter te begrijpen. Voor mij is dat een fijne stap geweest. Ik ben ook actiever op zoek naar informele groepen en ik vind ze makkelijker.”** Cultuurverbinder

*Talent Boost* heeft (direct) bijgedragen aan hun regierol en hun effectiviteit als verbindende schakel in het lokale culturele ecosysteem vergroot. Het effect is daarmee behaald.

**“Het gaat dus zeker over geld en capaciteit, maar ook over betrokkenheid. Zo’n opdracht vanuit de gemeente laat zien: wij willen dit ook. En dat maakt het makkelijker om aan te haken bij verenigingen. Het verlaagt de drempel.”** Cultuurverbinder

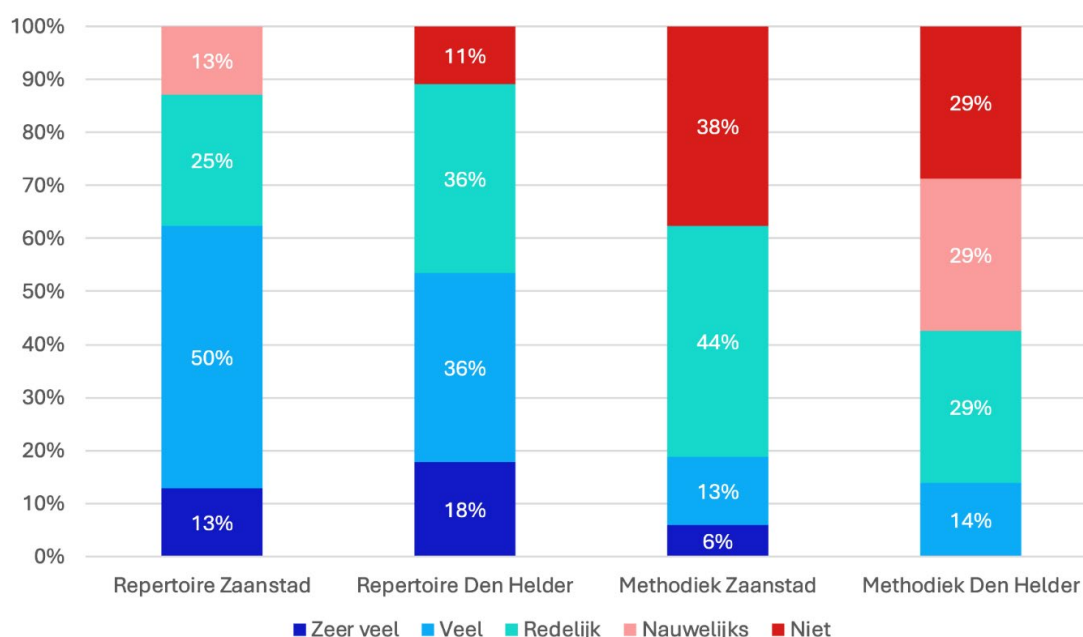
#### Hoger effect 4: Publieksverbreding

*De Amateurkunst zet in op nieuwe deelnemers door (artistieke) inhoud, methodiek of communicatie aan te passen. Zonder nieuwe deelnemers verliest de amateurkunst haar vitaliteit en draagvlak. Kortom, het zorgt voor inclusiviteit en verjonging van de achterban.*

Voor dit effect is gekeken naar zowel de publieksbereik tijdens *Talent Boost* als de bereidheid om zich in de toekomst aan te passen. In zowel Zaanstad als Den Helder gaf 75% van de deelnemers aan ander publiek te hebben gezien dan bij eerdere optredens. In Zaanstad werd de voorstelling voor middelbare scholieren als waardevol ervaren, vooral door groepen die zich op jongeren richtten. Wel werd opgemerkt dat samenwerking met welzijns- en jongerenwerkers de publiekswerving had kunnen versterken.

Ook in Den Helder trok het project onverwacht publiek, zoals nieuwsgierige jongeren uit de wijk. De media-aandacht was groot, maar kansen bleven onbenut in het bereiken van bewoners uit potentiewijken. In Zaanstad wierf 69% van de groepen actief nieuw publiek, in Den Helder was dat 50%. Werving verliep vooral via sociale media, mond-tot-mondreclame en flyers. In Den Helder leidde de herhaling van de voorstellingen op dezelfde dag i.p.v. een andere dag tot verlies aan publiek, wat in de toekomst beter gepland kan worden.

Tot slot werd amateurkunstgroepen gevraagd naar hun bereidheid om te vernieuwen in repertoire en methodiek, aansluitend op inzichten uit het rapport *Revitalisering van de amateurkunst* (BMC/LKCA), waarin innovatie wordt gezien als kans voor publieksverbreding.



Afb. 8: In hoeverre ben je van plan om nieuw repertoire/methodiek in te zetten in de toekomst?

De amateurkunst is in contact gekomen met nieuw publiek, zoals ook blijkt uit de cijfers hierboven. Zij hebben hier ook zelf actief aan bijgedragen. In hoeverre zij op meer vlakken willen innoveren is verschillend. Zo staan zij meer open voor het aanpassen van hun gebruikelijke repertoire. Het aanpassen van hun methodiek, dus hoe vaak en op welke manier zij repeteren, werken en optreden, is minder draagvlak voor. Samenvattend is dit effect wel grotendeels bereikt.

**“Je moet amateurverenigingen niet alleen opleiden, je moet ze ook ruimte geven om te experimenteren.”** Cultuurverbinder

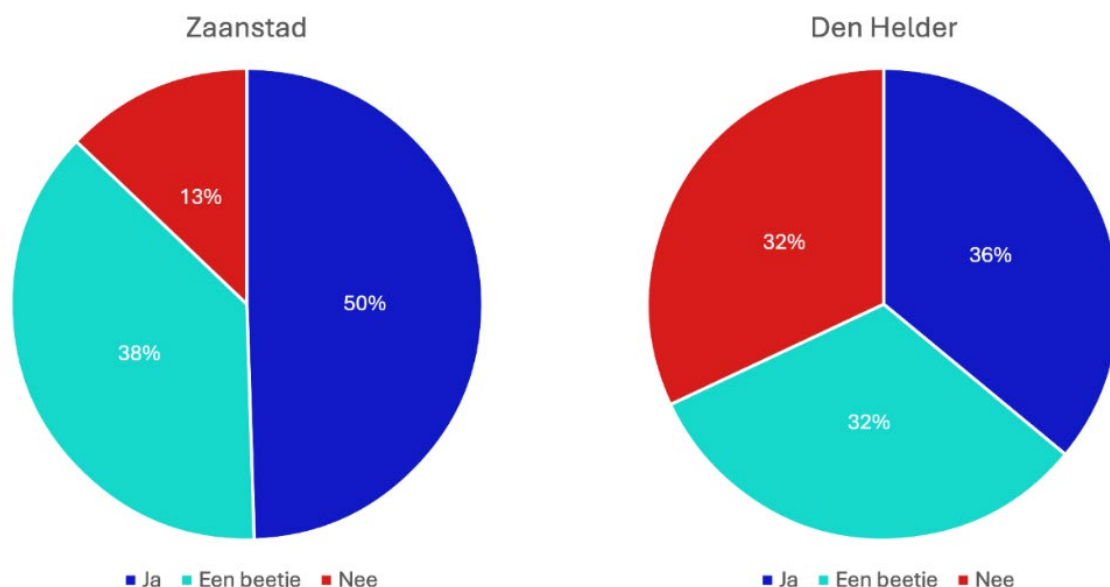
### Hoger effect 5: Toekomstgerichte samenwerking

*De Amateurkunst zet in op toekomstbestendigheid door nieuwe samenwerkingen op te zoeken. Dit is belangrijk voor langetermijnpact, ook bij maatschappelijke of financiële druk. Kortom, het zorgt voor aanpassingsvermogen in een veranderende samenleving.*

**“Prachtig resultaat van de voorbereiding. Mooie mix en samenwerking. Ontroerend ook om jong en oud samen te zien en zoveel verschillende stijlen. Een van de jonge rappers kan misschien af en toe met ons meespelen in de toekomst.”** Deelnemer

In het verlengde van effect 5, waar de focus lag op contact houden en kennis uitwisselen met de andere deelnemers binnen *Talent Boost* gaat dit effect meer over langdurige samenwerkingen of samenwerkingen met sector of discipline overstijgende (nieuwe) groepen. Na afloop van *Talent Boost* in Den Helder is er een verdere samenwerking ontstaan tussen de accordeonvereniging Accordeonola en de lokale dansschool waarbij freestyle dans wordt gecombineerd met accordeon muziek. In Zaanstad is er ook een verlangen om toekomstige samenwerking voort te zetten, al is het nog onduidelijk hoe dat het beste vorm kan krijgen.

Opvallend in de afbeelding hieronder is dat soortgelijke samenwerkingen in de toekomst niet direct vanzelfsprekend worden geacht.



Afb. 9: Verwacht je het komende jaar opnieuw te gaan samenwerken met andere organisaties vanwege hun kwaliteiten?

De pilot heeft de voorwaarden gecreëerd voor toekomstgerichte samenwerking tussen amateurkunstgroepen, cultuurverbinders en externe partners. Inhoudelijke verbindingen, gedeelde ervaringen en het opbouwen van onderling vertrouwen zorgen ervoor dat meerdere deelnemers de intentie uitspreken om op eigen initiatief verder samen te werken. Tegelijkertijd blijkt dat dergelijke samenwerking nog kwetsbaar is en vraagt om verdere begeleiding, ruimte en stimulans. *Talent Boost* liet het potentieel zien, maar structurele inbedding vergt tijd, herhaling en beleid dat hierin faciliteert.

### **Hoger effect 6: Maatschappelijke positionering**

*De Amateurkunst krijgt én pakt haar rol in de samenleving. Dit maakt amateurkunst relevant voor sociale cohesie, welzijn, burgerschap en erfgoed.*

Uit LKCA rapportage ‘[Verenigingsmonitor 2024](#)’ blijkt dat Noord-Hollandse verenigingen zeer gering maatschappelijk georiënteerd zijn. Uit effect 6 blijkt dat de deelnemers binnen *Talent Boost* wel degelijk positieve ervaringen hebben opgedaan in hun maatschappelijke rol en op thema ook zichzelf een rol toebedelen.

In gesprek met de cultuurverbinders werd het belang van het hebben van een maatschappelijke rol ook specifiek benoemd.

**“Het gaf mij de kans om nieuwe netwerken aan te boren, om echt iets te betekenen voor amateurverenigingen. En ook om hen bewust te maken dat de politieke wind op dit moment vraagt om maatschappelijke betrokkenheid. (...) Het gaat erom dat je niet alleen maar bezig bent met je eigen clubje, maar dat je ook een rol speelt in de maatschappij.”**

Cultuurverbinder

*Talent Boost* heeft zichtbaar bijgedragen aan het bewustzijn van amateurkunstgroepen over hun rol in de samenleving. Door verbindingen te leggen met nieuwe doelgroepen, maatschappelijke thema’s en partners buiten de sector, groeide het besef van hun mogelijke maatschappelijke betekenis. Ook externe partijen begonnen de waarde van amateurkunst scherper te zien. Toch is de maatschappelijke positionering van amateurkunst nog niet vanzelfsprekend of structureel verankerd. De eerste bewegingen zijn veelbelovend, maar verdere erkenning, communicatie en beleidsmatige ondersteuning zijn nodig om deze rol duurzaam te borgen.

**“Er zit grote waarde in enerzijds de samenwerking zelf. (Samen iets moois maken, jong en oud, verschillende disciplines.) Tegelijkertijd levert die samenwerking iets op dat waardevol is voor het publiek. Die krijgt de boodschap in een vorm aangeboden die raakt vanwege de vorm. De combinatie van bijvoorbeeld dansende schoolkinderen met de oudere werelddansers geeft kracht aan het verhaal dat daarmee wordt verteld.”** Deelnemer

## EINDCONCLUSIE

### Impact

*De vitaliteit en toekomstbestendigheid van de Amateurkunst in de betrokken regio's is toegenomen*

Op basis van de resultaten binnen de pilot *Talent Boost* kunnen we concluderen dat de vitaliteit en toekomstbestendigheid van de amateurkunst in Zaanstad en Den Helder zichtbaar is versterkt. Verenigingen en informele groepen hebben nieuw repertoire ontwikkeld, intensief samengewerkt met andere disciplines en doelgroepen, en nieuwe werkwijzen verkend. Deelnemers groeiden in artistiek én organisatorisch opzicht, waarbij het zelfvertrouwen toenam en er meer bewustzijn ontstond over hun eigen kracht en potentie.

De amateurkunst laat een grotere wendbaarheid zien: deelnemers stappen sneller uit hun comfortzone, zoeken actief de samenwerking op en tonen bereidheid om inhoudelijk te vernieuwen. Deze bewegingen dragen bij aan een sector die beter is toegepast op maatschappelijke en culturele veranderingen, zonder de eigen identiteit te verliezen.

Ook de cultuurverbinders hebben zich steviger gepositioneerd binnen het lokale ecosysteem. Hun netwerk is uitgebreid, hun rol als bruggenbouwer effectiever ingevuld en hun strategisch inzicht verdiept. Door hun inzet konden zij zowel formele als informele groepen op nieuwe manieren verbinden. *Talent Boost* gaf hen het vertrouwen en de handelingsruimte om buiten de gebaande paden te werken, en daarmee werd de basis gelegd voor een toekomstbestendige, meer verbonden amateurkunstsector in beide gemeenten.

### Impactclaim

*De Amateurkunst draagt bij aan de leefbaarheid in de gemeente en provincie.*

*Talent Boost* gaf een letterlijke boost aan zowel de amateurkunstgroepen als de omliggende regio. Jongeren bloeiden op, voelden zich gezien en gehoord, terwijl volwassenen hun creativiteit verdiepten en zich gesterkt voelden door de gedeelde ervaring. In korte tijd ontstond een nieuw gevoel van verbinding, waarbij artistieke samenwerking hand in hand ging met maatschappelijke impact.

Het project maakt zichtbaar dat amateurkunst meer is dan vrijetijdsbesteding. Het functioneert als motor voor ontmoeting, zingeving en culturele expressie. Door samen te werken met partners uit het sociaal domein, ruimte te maken voor jongeren en andere nieuwe stemmen, en inhoudelijk aan te sluiten op maatschappelijke thema's, werd duidelijk hoezeer amateurkunst bijdraagt aan de leefbaarheid van buurten en wijken.

De voorstellingen fungeerden als sociale ankers, plekken waar mensen uit verschillende leefwerelden elkaar letterlijk en figuurlijk ontmoetten. Deze ontmoetingen werkten door: ze raakten deelnemers, publiek en beleidsmakers. De zichtbaarheid van de voorstellingen op sociale media en in de pers onderstreepte die bredere maatschappelijke waarde. Deelnemers gaven aan hoe belangrijk het voor hen is om zich verbonden te voelen, erkend te worden in hun bijdrage, en betekenisvol te zijn in hun omgeving. Door te investeren in de amateurkunst, investeren gemeenten en provincie in betrokkenheid, eigenaarschap en samenhang. *Talent Boost* laat zien dat zulke investeringen niet alleen artistiek renderen, maar ook een krachtige impuls geven aan de sociale infrastructuur. De energie van het project blijft voelbaar, ook na afloop.

# EVALUATIE

## Tips

- **Betrokkenheid sleutelfiguren/externe partijen versterken**  
Hoewel de mate van samenwerking is gegroeid sinds *Talent Boost*, verwacht slechts 43% van de deelnemers structurele samenwerking in de toekomst. Dit wijst op het belang van een blijvende externe stimulans. Cultuurverbinders zien hierin ook een kans voor het actiever inzetten van culturele ambassadeurs om mensen in het veld te motiveren.
- **Meer voorbereiding (in groepsverband)**  
De voorbereidingstijd werd door meerdere deelnemers als beperkt ervaren, met name vanwege het gebrek aan gezamenlijke repetities. Vooral jongeren vonden het uitdagend om met weinig ervaring aan te sluiten bij semi-professionele deelnemers. Dit had invloed op hun zelfvertrouwen en het groepsproces. Om dit in toekomstige edities te versterken, is het belangrijk om ruim op tijd gezamenlijke repetitiemomenten en ontmoetingen te organiseren.
- **Meer crossover**  
Enkele amateurkunstgroepen spraken de wens uit voor intensievere samenwerking. In toekomstige projecten kan worden ingezet op meer crossover tussen groepen, waarbij deelnemers actief meedoen binnen de stijl of discipline van anderen. Dit bevordert niet alleen de onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring, maar draagt ook bij aan bredere talentontwikkeling en artistieke groei.
- **Betere communicatie over doelen en verwachtingen**  
Enkele deelnemers gaven aan dat de communicatie niet altijd duidelijk was en cultuurverbinders vonden dat het overzicht in de voorbereidingen enigszins miste. Door de doelen, het proces en de verwachtingen vanaf het begin helder te communiceren en tussentijds te blijven afstemmen, kunnen misverstanden worden voorkomen en het vertrouwen worden vergroot.
- **Meer bewustwording over maatschappelijke rol**  
In Den Helder werd over het algemeen kritischer gekeken naar de maatschappelijke rol van de amateurkunst in vergelijking met Zaanstad. Overweeg om in bepaalde regio's meer te investeren in dialoog en reflectie over de maatschappelijke rol van kunst, bijvoorbeeld in samenwerking met het sociaal domein of lokale beleidsmakers.
- **Sterkere betrokkenheid van nieuw te bereiken doelgroepen**  
Zowel in Zaanstad als in Den Helder gaven cultuurverbinders aan dat er nog winst te behalen viel bij het actief betrekken van bewoners uit minder bereikte wijken. In Den Helder lag er bijvoorbeeld ruimte om meer publiek te bereiken in potentiewijken zoals de Visbuurt en Tuindorp. In Zaanstad uitte men de wens om sterker aanwezig te zijn in de gebieden Krommenie-Assendelft. Toekomstige projecten kunnen bewuster inspelen op het betrekken van deze doelgroepen om inclusie en culturele betrokkenheid verder te vergroten.

## Tops

- **Duurzame samenwerkingen**

Een belangrijk onderdeel van *Talent Boost* was het stimuleren van samenwerkingen tussen amateurkunstgroepen, professionals en culturele- en welzijnsorganisaties. Het grootste aandeel deelnemers, namelijk 78%, geeft aan zich te hebben ontwikkeld in de samenwerking met anderen. Deze onderlinge interactie versterkt uiteindelijk het lokale culturele netwerk.

- **Netwerkvorming en exposure van amateurkunstgroepen**

De deelnemers hebben gedurende dit project nieuwe contacten opgedaan binnen het lokale culturele veld. 77% van de deelnemers in het project hebben de contactgegevens van andere deelnemende individuen of organisaties bewaard. Daarnaast geeft 45% van de deelnemers aan zich zichtbaarder te voelen in het culturele landschap.

- **Succeservaringen met een groot project in korte tijd**

Het gezamenlijke proces van toewerken naar een eindproduct heeft bijgedragen aan positieve ervaringen. Binnen een korte tijd zijn de amateurkunstgroepen zowel artistiek als organisatorisch gegroeid, wat de ogen heeft geopend naar wat er allemaal mogelijk is. De amateurkunstgroepen gaven aan trots te zijn op het eindresultaat, wat heeft geleid tot meer zelfvertrouwen. Dit maakt dat ze in de toekomst eerder openstaan voor nieuwe samenwerkingen en grootschalige projecten.

- **Zichtbare kennisuitwisseling en talentontwikkeling**

86% van de deelnemers gaf aan hun 'kracht' optimaal te hebben ingezet gedurende *Talent Boost*. De deelnemers kwamen in contact met andere mensen en kunstvormen en leerden zo van elkaars werkwijze en kwaliteiten. De focus op het benoemen en benutten van ieders kracht leidde tot persoonlijke en artistieke groei, en werkte inspirerend. Dit draagt bij aan talentontwikkeling op lokaal niveau.

- **Versterking van de regierol van cultuurverbinders**

*Talent Boost* heeft concrete handvatten geboden aan cultuurverbinders zodat ze nu effectiever kunnen opereren als aanjagers en informele en formele groepen beter kunnen verbinden.

- **Sterke artistieke begeleiding**

De deelnemers in zowel Zaanstad als Den Helder haalden kracht uit de geboden artistieke begeleiding. Dankzij de heldere structuur en richting ontstond er een soepele, harmonieuze samenwerking tussen de verschillende groepen.

- **Unieke en gevarieerde locaties**

In Zaanstad werd er positief gereageerd op het gebruik van zowel het imposante Zaantheater als het intieme, sfeervolle Motorblok. De wisselwerking tussen deze uiteenlopende locaties bood verrassende nieuwe ervaringen en maakte het mogelijk om een breed en gevarieerd publiek te bereiken. In Den Helder fungeerde Fort Dirks Admiraal als indrukwekkend decor voor de eindvoorstelling, waardoor het verhaal extra kracht kreeg en deelnemers zich vrij voelden om hun artistieke visie vorm te geven.

